

Samenvatting preek 15 november 2020: 'ambten in de kerk'

Schriftlezing: Exodus 15 vers 1 / 20-21 en 1 Petrus 2 vers 1-10

Pas sinds de laatste jaren wordt naast mannenvoetbal ook vrouwenvoetbal gerespecteerd en vereerd. Het laat zien dat de verhouding en de rolverdeling tussen man en vrouw ook in de samenleving nog steeds in beweging is. Daarom moeten we in de kerk er ook niet zenuwachtig van worden als we niet helemaal helder krijgen of vrouwen in het ambt kunnen. Wel is het goed om het bespreekbaar te maken en te houden. Te meer, omdat er achter het vraagstuk meer schuilgaat. De preek is niet bedoeld om mensen een kant op te sturen, maar om een kader aan te reiken, waarbij het gaat om nuancering aanbrengen en mildheid bevorderen.

Al vier keer stonden we stil bij een thema rondom het onderwerp 'vrouwen in het ambt.' Voor nu zal het gaan over het ambt. Op zichzelf genomen is dat eigenlijk al een vaag begrip. Gesteld kan worden dat het om een functie gaat bij de overheid of in de kerk, waarbij de persoon gezag heeft, maar ook 'ten dienste staat van' en diegene is een voorbeeldfiguur. Binnen de Protestantse Kerk is er echter nooit geheel eenduidig invulling aan gegeven. In de Rooms Katholieke kerk is het allemaal veel helderder: daar valt of staat de kerk met het ambt. Eén van de redenen waardoor de reformatie echter ontstond, was dat de paus en de bisschoppen teveel macht hadden gekregen. Daarom hebben mensen als Luther en Calvijn gesteld dat de kerk niet valt op staat met het ambt, maar met het woord van God in het midden van de gemeente. Daarnaast kan iedere gelovige met hulp van de Heilige Geest het woord van God verstaan. Deze denkomslag bracht ook een andere kijk op het ambt met zich mee. Door te breken met de Rooms Katholieke opvatting heeft het Protestantisme in ieder geval aangegeven wat het dan niet moet zijn. Wat het echter wel is, daar zijn we nog steeds niet helemaal over uit. Deels heeft dat te maken met de geschiedenis. Juist, omdat het allemaal zo gevoelig lag, wilden mensen er niet nog een keer hun handen aan branden. Ook heeft het ermee te maken dat het Protestantisme heel erg versnipperd is. Wanneer we proberen het hele kerkelijke denken los te laten en alleen op basis van de Bijbel een ambtsopvatting te ontwikkelen, stuiten we op een ander probleem. De gemeenten uit het Nieuwe Testament waren namelijk nog jong en in ontwikkeling. Pas later ging men bewuster nadenken over de organisatie en wie het daarin voor het zeggen heeft.

Natuurlijk zijn er in Protestantse kring wel enkele basisopvattingen te noemen. Zo dient een ambtsdrager geroepen te zijn, niet alleen innerlijk (naar eigen overtuiging), maar ook uiterlijk (bevestigd door anderen). Verder wordt er niet gesproken van macht, maar van volmacht. Een ambtsdrager is gemachtigd om in de Geest van Jezus Christus de gemeente voor te gaan en te bewaren bij het woord. Daarnaast is gavengerichtheid van belang. Los van deze basisopvattingen zijn er nog allerlei losse eindjes te noemen waar geen eenduidige visie op is. Daarom is het best verbazend dat de discussie rondom vrouwen in het ambt soms zo heftig wordt gevoerd. Je kunt wel een heel duidelijk standpunt hebben over de rol van de vrouw, maar wat is je ambtsopvatting? Dat juist in dat laatste veel onduidelijkheid kan zitten, daar zijn we ons vaak niet van bewust. Kort gezegd houdt je ambtsopvatting verband met je visie op de gemeente. Bij een lage ambtsopvatting is er dan een hoge verwachting van de gemeente. Dus dan heeft de dominee of de kerkenraad het niet voor het zeggen, maar het geheel van de gemeente als 'gestalte van het lichaam van Christus ter plaatse.' De ambten centreren zich dan vooral rond het woord (verkondigen, bij de mensen brengen, uitdragen), waarbij kerkenraadsleden de gemeente begeleidend, stimulerend en aanreikend voorgaan. Een ambtsdrager is dan meer een hulpverlener dan een leider. Daarom is het minder belangrijk wie er nu precies in de kerkenraad zit, omdat het vooral in de gemeente gebeurt.

Tegen deze achtergrond geven de Bijbelgedeelten twee doorkijkjes in hoe het zou kunnen. In Exodus 15 zet Mozes in en vult Mirjam aan. Zij wordt daar zelfs een profetes genoemd! Een vraag voor nu is: Hoe kunnen mannen en vrouwen aanvullend op elkaar werkzaam zijn in de gemeente, terwijl het man-zijn of vrouw-zijn niet beperkend is of bepaalde voorrechten geeft, maar juist van toegevoegde waarde is? In 1 Petrus 2 wordt er gesproken over een 'uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie.' Dit wordt gezegd tegen de vreemdelingen in de verschillende gemeenten, waaruit blijkt dat we in wezen allemaal het ambtsgewaad (ambt aller gelovigen) om ons heen hebben. Dus wie we ook zijn, ten opzichte van onze omgeving zijn wij allemaal (zowel mannen als vrouwen) omkleed met het ambtsgewaad van Christus. Laten we dan de focus verleggen van binnen (mogen er vrouwen in het ambt?) naar buiten (hoe kunnen wij ieder voor zich getuigen van de grote daden van God?). Daarin klinkt meer urgentie en komen we als kerkelijke gemeente ook sterker tot ons doel!